

ZDENKA VOLAVKOVÁ-SKOREPOVÁ
POZŮSTALOST FRANTIŠKA TKADLÍKA

První generace historiků umění, která se začala odborně zabývat naším malířstvím a sochařstvím 19. století, shromažďovala jména umělců a shledávala k nim práce. Další pokolení pak dílo jednotlivých umělců doplňovala, celou produkci třídila a hodnotila. Pro ty, kdo nastupovali po druhé světové válce, byla tak celá oblast zmapována, vytyčeny hlavní nosné pilíře domácí tradice a naznačeny hlavní umělecké proudy. Důraz, s nímž se naše dějiny umění hlásily na počátku padesátých let k odkazu 19. věku, probouzel naději, že se na tomto poli otevírá období velké pracovní aktivity. Dnes se však bilance skutečných pozitivních výsledků tohoto posledního pracovního období jeví až na malé výjimky poměrně chudá. V současné době se pak dokonce naopak prosazují názory umělecko-historické práci v oblasti 19. století vlastně nepříznivé. Naši generaci snad chybí dostatek skutečné piety, s níž přistupovali k práci na tomto úseku naši předchůdci, i opravdové zaujetí pro nepříliš skvělé, ale přece subtilní a důležité hodnoty, s nimiž se setkává pracovník v našem umění minulého věku.

Tyto okolnosti ovšem nezmenšují naléhavost úkolů, které je třeba řešit rovnoměrně s programem naší umělecko-historické práce v jiných epochách a v jiných oblastech. Je třeba pokračovat shrnováním dosavadních výsledků a jednotlivé úseky uzavírat. Nedávné monografické práce B. Mráze, L. Nováka a E. Petrové o Postlovi, Machkovi a Tkadlíkovi jsou prvními kroky na této cestě. Také několik posledních výstav Národní galerie poukázalo opět z jiné strany na trvalost některých hodnot. Dosud se však našemu bádání v umění 19. století nedostává soustavného hloubkového průzkumu historického. Nová historická fakta je možné i potřebné objeovat i u Mánesů, u Levého nebo Prachnera, nemluvě ani o umělcích, kterým až dosud nebyla taková pozornost věnována. Drobná historická práce nebývá ovšem příliš efektní. O to je však efektivnější. Je například nemalým překvapením, když historický výzkum objeví u Josefa Navrátila, kterému bylo věnováno už mnoho studia, skutečnosti, jež osvětlí celou osobnost téměř opačně.

K těm historickým dokladům, které taková překvapení mohou způsobit, patří mnohdy umělecké pozůstalosti. Umožní lidsky nahlédnout do doby i do umělcova

života a zprostředkují tak poznání, kterého lze sice v odborné práci využít spíš nepřímo, ale které má nicméně svoji historickou důležitost. Často však přinese takový výzkum i množství nových poznatků, které mají pro práci uměleckého historika přímou důležitost. O F. X. Procházce se tak lze například dozvědět, že byl vlastně malířem pokojů, u F. X. Lederera je možno teprve pochopit nuznost jeho existence při nedostatku zakázek, pozůstalostní řízení Antonína Mánesa, rovněž nepublikované¹ a na doklady velmi bohaté, zase prozradí ten druh krajino-malby, který umělce zajímal nebo mu byl blízký. Měl například doma obrázek Piepenhagenův, Rebellův, ale i dahlovskou norskou krajinu. Zcela nevyužita zůstala také dosud velká písemná pozůstalost rittersbergovská, podobně jako důležité a cenné písemnosti, které se zachovaly po J. E. Hellichovi nebo E. Heroldovi, významné pro poznání jejich práce i aktivity jejich uměleckého okolí.² Jeden z nejzajímavějších celků představují pozůstalostní spisy po Amálii Mánesové,³ dosud rovněž nezpracované. Kromě jiného lze tu například najít i podrobný soupis rodinné knihovny, doklad pro mánesovské romantiky a jejich uměleckou polohu nad jiné důležité.

Překvapující fakta odhaluje rovněž pozůstalostní řízení Františka Tkadlíka. Spisy, uložené ve fondu pozůstalostí Archivu hl. města Prahy,⁴ nově ukazují především umělcovy majetkové poměry a poskytují nový pohled na některé etapy jeho práce. Pozůstalostní řízení bylo zahájeno čtyři dny po Tkadlíkově smrti, dne 20. ledna 1840, obvyklým hlášením o úmrtí, které podali staroměstští komisaři. Z hlášení především vyplývá, že František Tkadlík pobíral jako ředitel Stavovské kreslířské akademie roční plat 800 zlatých konv. m. ze stavovské hlavní pokladny; to je příjem vlastně nevelký ve srovnání s cenami, jichž se dosahovalo v těchto letech za některé obrazy. Na pražské výstavě byl stejného roku například za více než polovinu této sumy prodáván obraz mnichovského malíře Gaila, který tehdy v Čechách pracoval pro liběchovského Antonína Veitha. V hlášení je v rubrice „Nejbližší příbuzní, jejich jména a místo pobytu“ uvedeno kromě matky Tkadlíkovy, která bydlela se synem v Klementinu, pět jeho dosud žijících sourozenců: Karel v Unhošti u Rakovníka, Kajetán, kuchař u hraběte Lützova v Praze,⁵ Josef, klempíř v Unhošti, Terezie, provdaná Lablerová, manželka mydláře v Unhošti, a Marie, provdaná Hofbauerová, manželka truhláře v Unhošti. Nejzajímavější z hlediska umělekohistorického je údaj vyplňující rubriku „Z čeho pozůstalost pozůstává“. Zde se uvádí: „Podle údaje matky zemřelého z nevýznamného pokojového zařízení, něco oblečení, prádla, z postelí, kreseb a dvou olejových obrazů.“

V hlášení komisařů o Tkadlíkově smrti je poznamenáno, že zemřelý zanechal závěť. Nebyla však, jak se zdá, k hlášení přiložena, protože ze zápisu magistrátního úředníka z 28. února vyplývá, že až toho dne se dostavila Terezie Tkadlíková a předložila závěť svého syna. Originál závěti jsem nenašla, konvolut spisů obsahuje jen ověřený opis:

COPIA AD ACTA

Zur Universalerbin meines sämmtlichen Vermögens ernenne
ich meine Mutter Therezia Kadlik.
Prag am 15. Jäner 1840
9 Uhr Abends

Franz Kadlik
Josef Quaisser
Testamentzeuge
Franz Plachta
Testamentzeuge
Anton Franz Sal. Rost
Präses des f. . . Alummates
als Zeuge

Kundgemacht am 28. Februar 1840.

Josef Zaruba
Rathprotokollist

Ex originali

Dne 11. března byla pak závěť zanesena do knihy závětí a Terezii Tkadlíkové bylo o tom podáno sdělení. Testament napsal František Tkadlík tedy v předvečer své smrti. Z obou prvních svědků na závěti podepsaných — byli pak svědky rovněž při uvedeném hlášení komisařů — je zajímavá přítomnost malíře Josefa Quaissera. Jeho svědectví při závěti dokládá, že byl nejen horlivým přívržencem Tkadlíkovým, jak uvádí R. Müller,⁶ ale že pravděpodobně patřil alespoň v posledních letech Tkadlíkova života k okruhu jeho nejbližších přátel, kteří byli u něho i v době jeho nemoci. Okolnost, proč byla závěť předložena až za několik dní po hlášení, je vysvětlena nepřímo dalším spisem ze dne 2. března, v němž se Terezie Tkadlíková prohlašuje za nepominutelného univerzálního dědice pozůstalosti po svém synovi a žádá o ukončení pozůstalostního řízení. Uказuje se totiž, že dědictví je podstatně větší, než bylo uvedeno v hlášení. Jeho skutečná výše byla patrně zjišťována až po podání hlášení, což asi oddálilo předložení závěti. Umělcova matka zřejmě sama nevěděla o tom, že její syn je majitelem značného jmění. Proto asi zprvu považovala své dědictví za nevýznamné, pozůstávající jen z předmětů, které označila městským komisařům. Předložení závěti pak už vzápětí následovalo po zmíněném prohlášení Terezie Tkadlíkové. Vzhledem k závažnosti spisu podávám prohlášení v plném přepisu:

Löblicher Magistrat!

Theresia Kadlik unbedingt erklärte Erbin nach Franz Kadlik bittet um erbliche Einantwortung des Franz Kadlikschen Verlassvermögens.

Löblicher Magistrat!

Nachdem von dem Franz Kadlikschen Nachlassvermögen keine Erbsteuergelbühr zu berichtigen kommt, indem ich als unbedingte erbserklärte Notherbe in dieses Verlassvermögen allein eintrete, die Gebühr zum Normalschulfonde laut Beilage sig $\frac{1}{4}$ und zum weltlichen Stiftungs-

fonde laut $\frac{2}{2}$ bezahlt ist, überdies kein weiteres Hinderniss der Beendigung der Franz Kadlickschen Verlassabhandlung im Wege steht; so bitte ich: Der löbl. Magistrat geruhe mir das Franz Kadlicksche Nachlassvermögen bestehend:

- a) in dem bei dem JUDr. Herrn Franz Kux in Wien erliegenden Baarbetrage
per 1451 fl. 33x C. M.
- b) in den ob den Häusern NC 7. und 10. in Kreibitz leitmeritzer Kreises versicherten Wechselorderungen
per 1000 fl. C. M.
und per 1000 fl. C. M.
- c) in der auf dem chirurgischen Gewerbe des Joseph Tanzinger haftenden Darlehnsforderung
per 800 fl. C. M.
- d) in der auf dem verkauflichen Gewerbe der Eheleute Joseph und Eleonora Sandner versicherten Darlehnsforderung
per 500 fl. C. M.
- e) endlich in den bereits in meiner Gewahrsame befindlichen weiteren beweglichen Verlassvermögen, welches als Baarschaft Preziosen, Gemälde, Wäsche, Kleidung, Betten und Einrichtung unter den Rubriken des eidesstättigen Vermögensbekenntnisse aufgeführt ist, im Gesamtwerthe
per 1008 fl. 8x C. M.

mit allen Nutzungen und Lasten gegen Berichtigung der Gemeinforderungen per 107 fl. C. M. noch bereits erfolgter Bezahlung der Krankheits- und Beerdigungskosten gerichtlich im erbswege einzuantworten, und die Franz Kadlicksche Verlassabhandlung als beendet zu erklären.
Prag am 2ten März 840.

Terezija Tkadlik

Obě přílohy zmíněné v prohlášení se zachovaly. Je to potvrzení z 2. 3. 1840 o zaplacení 2 zl. konv. m. do fondu normálky a z téhož dne potvrzení o zaplacení 28 zl. 31 kr. konv. m. do všeobecného světského nadačního fondu.

Cenné údaje, uvedené v prohlášení Terezie Tkadlíkové o jednotlivých položkách pozůstalosti, jsou ještě blíže doplněny daty, která obsahuje koncept dekretu dědického zmocnění pro Terezii Tkadlíkovou ze dne 1. dubna, jímž se zároveň ukončuje pozůstalostní řízení. Obsah movitého dědictví byl tu proti hlášení komisařů rozhojněn o cenné předměty, kterých bylo pravděpodobně větší množství, jak o tom svědčí výše odhadu za movitosti, v prohlášení uváděná sumou 1008 zl. 8 kr., v dekretu dokonce 1208 zl. 8 kr. konv. m.⁷ Nejpozoruhodnější položky jsou v prohlášení uvedeny pod b), c), d). Jde o peněžní půjčky živnostníkům a obchodníkům, které František Tkadlík dal vtělit jako hypotéku na majetek dlužníků. Půjčku 500 zl. konv. m. vložil Tkadlík do živnosti manželů Sandnerových. Ani z prohlášení, ani z konceptu dekretu nevyplývá datum půjčky, z konceptu dekretu je jen zřejmé, že jde o vídeňskou živnost. Půjčka i zaknihování hypotéky bylo uskutečněno ve Vídni.⁸ Podle dat známých z Tkadlíkova života lze tedy půjčku 500 zl. konv. m. manželům Sandnerovým vřadit buď do doby prvního Tkadlíkova pobytu ve Vídni od r. 1817, nebo do období po návratu z Říma

1832—1836. Do doby tohoto druhého, čtyřletého období pobytu ve Vídni spadá i půjčka Josefu Tanzingerovi, majiteli vídeňské chirurgické živnosti, jak dokládá poznámka v konceptu dekretu o vtělení hypotéky, provedeném dne 1. srpna 1835.⁹ O nejvyšším obnosu, půjčce 2000 zl. konv. m., lze vyrozumět z prohlášení a z konceptu dekretu Terezii Tkadlíkové, že byl vtělen jako hypotéka na dva domy Josefa Zahna v Chřibské v litoměřickém okrese.¹⁰ Bližší okolnosti půjčky i její datum pak vyplývají ze zevrubného záznamu v knize obligací města Chřibské.¹¹ Dne 7. září 1826 chřibský měšťan František Josef Zahn, „veřejný společník společnosti F. Vogl, J. Zahn et Comp.“, který podle směnky č. 45 a 46 z 26. čerence 1826 dluží „panu Františku Kadlíkovi, c. k. stipendistovi a historickému malíři v Římě“ 2000 zl. konv. m. žádá, aby tento kapitál včetně úroků byl převeden na jeho domy č. 7 a 10 v Chřibské. Převedení a zaknihování bylo povoleno městským rychtářstvím v Chřibské dne 12. září 1826.

Konečně zbývá se ještě zmínit o poslední položce Tkadlíkovy pozůstalosti, uvedené v prohlášení Terezie Tkadlíkové pod a). Vídeňský advokát František Kux, u něhož měl Tkadlík uložen poměrně vysoký obnos v hotovosti, je pravděpodobně totožný s Františkem Xaverem Knyxem (Kuxem), který v pověření podepsal jménem Františka Tkadlíka roku 1826 dlužní úpis Josefa Zahna.¹² Zdá se tedy, že byl právním zástupcem Tkadlíkovým již alespoň na konci prvního jeho pobytu ve Vídni. Peníze, u Kuxe uložené, si Tkadlík, jak svědčí nezaokrouhlená suma, asi postupně našetřil v letech 1817—1836, v době, kdy byl mimo Prahu a ponechal si je ve Vídni i pak, když byl povolán jako ředitel na pražskou akademii.

Jméno Kuxovo stejně jako i jména Tkadlíkových dlužníků nenapovídají nic bližšího o eventuálním příbuzenském či přátelském vztahu k umělci. Není vyloučeno, že šlo pouze o styk obchodního rázu, při němž advokát náhodně svedl budoucího dlužníka s věřitelem. V tom případě by tedy šlo o jakousi investici, která Tkadlíkovi poskytovala určitý stálý příjem v podobě úroků, jejichž výši nelze sice přesně doložit, ale jejichž vyplácení bývalo v takových případech obvyklé. Jediným zábleskem jakési souvislosti s životem Tkadlíkovým by mohla být osoba Josefa Zahna, chřibského měšťana. Tkadlíkovy vztahy k Litoměřicku se datují, jak dovodila Petrová,¹³ od roku 1811. Tehdy tam doprovázel Berglera, později se tam vrátil a v této krajině kreslil, rovněž rodina jeho stálých objednavatelů, Srdínkových, měla tam příbuzné a konečně byl doložen i Tkadlíkův vztah k litoměřickému rodáku J. A. Jüstelovi.¹⁴

Nejzávažnějšími fakty, vyplývajícími z pozůstalostního řízení po Františku Tkadlíkovi, je výše jeho jmění a datování jeho poměrně vysokých úspor. Vzhledem k výši půjček i ušetřené hotovosti jeví se Tkadlík jako jeden z nejzámožnějších, ne-li jediný velmi zámožný z našich umělců, kteří pracovali a zemřeli v době předbřeznové. Lze uvést příklady k srovnání alespoň s některými z našich nejvýznamnějších umělců té doby, Po Antonínu Mánesovi zůstalo na hotovosti 800 zl. konv. m., po Josefu Malínském a F. X. Ledererovi zcela nic kromě malých

dluhů a Václav Prachner, který byl svobodný podobně jako Tkadlík, zanechal své sestře 32 zl. konv. m. na hotovosti; naproti tomu odkázal Tkadlík své matce včetně hypoték 4751 zl. konv. m. na hotovosti, což představuje v té době v Praze sumu skutečně vysokou. Všechny tyto okolnosti také zajímavě osvětlují Tkadlíka a jeho smysl pro praktické životní věci.

Tkadlík nepochází z chudé rodiny. Jeho rodiče, jak doložila Petrová, měli majetek v Unhošti. Tkadlík mohl tedy také něco zdědit. Jednak však jeho otec zemřel až roku 1829,¹⁵ zatímco František Tkadlík největší částky půjčoval už v roce 1826, jednak jeho eventuální dědictví nemohlo být velké. Rodiče Tkadlíkovi měli šest dětí, mezi něž by se dědictví, které by mohlo být získáno prodejem unhoštského hospodářství, dělilo. Dalším důvodem pro domněnku, že dědictví, bylo-li jaké, nemohlo být velké, jsou historické skutečnosti, na něž upozornila Petrová. Již při studiu na pražské akademii František Tkadlík žádal a potom od roku 1807 dostával podporu. Roku 1817, když Bergler doporučoval Tkadlíka Černínovi, uváděl, že je velmi chudý, a že si vydělává vyučováním kreslení. I když Bergler poněkud nadsazoval, je zřejmé, že Tkadlíkovi rodiče nebyli zámožní natolik, aby svého syna při studiích podporovali. Lze tedy uzavřít tím, že Tkadlík si své jmění ušetřil.

František Tkadlík dostával od Černínů ve Vídni roční stipendium 300 zl. a od r. 1824 byl i komorním černínským malířem. Výše Tkadlíkova jmění však vylučuje možnost, že si je umělec mohl ušetřit z těchto prostředků. I když úspory souvisí s umělcovou skromností a šetrností, o níž sám roku 1825 psal svému příteli Grussovi,¹⁶ přece podávají hlavně nepřímý doklad o počtu a rozsahu prací, které v cizině realizoval a prodal. Nejvyšší datované položky dokládá zápis o směnkách, podle nichž Tkadlík, pracující tehdy v Římě, půjčil J. Zahnovi prostřednictvím svého právního zástupce 2000 zl. konv. m. Nezdá se pravděpodobné, že by nabyt tak velkých úspor z prací prvního vídeňského období. Tehdy si stěžoval na nedostatek velkých úkolů, na něž se v té době teprve připravoval. Jde tedy nepochybně až o práce uskutečněné v Římě. Nikoli však běžné „malé pokojové obrazy“, jak o nich mluví v jednom ze svých pozdějších dopisů.¹⁷ Úspory uložené u dr. Kuxe a půjčky Tanzingerovi a snad i Sandnerovým představují druhou polovinu Tkadlíkova jmění. Rok 1835 — v případě Tanzingera — ukazuje k druhému vídeňskému období. Vzhledem k tomu však, že o nějakých mimořádných větších pracích ve Vídni by se zachovaly jistě zprávy alespoň z ohlasu v pražském soudobém tisku, lze soudit, že úspory pocházejí rovněž ještě z prací uskutečněných v Římě.

Rittersberg psal¹⁸ o Tkadlíkově činnosti v Římě velmi pochvalně v souvislosti s výzdobou Villy Massimi. Umělcova účast na tomto největším nazarénském podniku, která se dá datovat podle Rittersberga na samý počátek Tkadlíkova římského pobytu, osvětluje především nově jeho vztah k německé kolonii. Nemínil se sice připojit k žádné umělecké skupině, jak o tom psal Grussovi,¹⁹ ale touha

po velkých úkolech musela ho v Římě v letech od 1817—1827, v době po skončení Corneliových prací v Casa Bartholdy, přivést do blízkosti sanisidorských do Villy Massimi. Nejzávažnějším problémem, na který upozorňuje nepřímou umělcova pozůstalost, je otázka, zda Tkadlík přišel ke svým velkým výdělkům prací na freskách.

V Čechách, v zemi barokní fresky, byla technická zkušenost malby na mokrou omítku zapomenuta od konce 18. století. Už Tuvorovy pokojové malby například na Kozlu nebo Machkovy v zámku Chrást u Chrudimě jsou malovány na suchou omítku, al secco. Největší náš dekorativní malíř své doby Josef Navrátil se fresku nikdy nenaučil. Romantické předbřeznové Čechy jsou v tomto ohledu ve střední Evropě výjimkou. Zhruba od roku 1830 je čilá stavební činnost v Mnichově provázena freskovými pracemi suity Corneliovy. Ve Vídni pracoval jako freskant nejen Führich a ti, které kolem sebe soustředil, ale z domácích například i Kupelwieser. Dokonce i převážně krajinářská škola drážďanská měla své fresky, jak ukazují například Vogelovy práce v Pillnitz. Romantická freska střední Evropy se ovšem zrodila v Římě. Tam od roku 1815 realizovala německá umělecká kolonie své velké nástěnné cykly nejprve v Casa Bartholdy, potom ve Ville Massimi. Zbývá tedy rozhodnout, zda podobně jako do Mnichova byla i do Čech freska indukována z Říma. Tkadlík by tu byl mohl sehrát právě úlohu nejpovolanějšího prostředníka.

Když ve třicátých letech Führich dodal kartóny pro jednotlivá zastavení křížové cesty na Petříně, byli povoláni z Mnichova specialisté Müller a Holzmeier, aby fresky provedli. V té souvislosti napsal F. J. Proschko od Klárovy Libuše, že od té doby, co zemřeli „žáci geniálního Reintera“, a co Maulpertsch vymaloval sál knihovny strahovského kláštera, se freska u nás nedělala.²⁰ Proto prý předložil Tkadlík, tehdy už ředitel akademie, Společnosti vlasteneckých přátel umění návrh, aby několika mladým umělcům bylo umožněno naučit se jí od Müllera a Holzmeiera. Jeho návrh byl přijat a byli vybráni Vilém Kandler a Antonín Lhota. Mnichovští specialisté je prý „po mnoho měsíců zaučovali do techniky a ovládnutí freska“. Během té doby Společnost Kandlera a Lhotu podporovala. První příležitostí k uplatnění nových znalostí byly podle Proschka malby, které nechal Klár provést podle Führichových kartonů v kapli sv. Rafaela v ústavě slepců, ve skutečnosti však oba mladí umělci zkusili své síly na tomto poli poprvé pod dohledem Navrátilovým.²¹

Tkadlík se tedy v Římě fresku nenaučil. Vlivem této skutečnosti a proto, že Führich, který si, jak se zdá, jediný z Říma tuto znalost přinesl, se usadil ve Vídni, zdrželo se větší uplatnění romantické fresky v Čechách až do doby pobřeznové, do doby, kdy už vlastně ztratila svou uměleckou akutálnost.²²

Zbývá tedy uzavřít, že Tkadlíkovy vysoké příjmy z doby jeho římského pobytu představovaly zřejmě honoráře za velké závěsné obrazy. Dosavadní bádání je dosud neodkrylo a není vyloučeno, že se zatím skrývají mezi dílem jeho ital-

ských současníků, jimž byl Tkadlík v tomto období umělecky daleko bližší než současným pořímmštným Němcům.

P O Z N Á M K Y

- ¹ Uložené v Archívu hl. m. Prahy, sig. IX./7113, 1848.
- ² Obě uloženy v Literárním archívu Národního musea.
- ³ Uložena v Ústředním archívu v Praze.
- ⁴ Spisy byly předány v prosinci 1953 z Ústředního archívu ministerstva vnitra do Archívu hl. m. Prahy. Jsou tu uloženy pod sig. IX. 102 54, 1840. Upozornila jsem na Tkadlíkovu pozůstalost v článku z roku 1959, určeném pro časopis Umění, který nebyl otištěn. E. Petrová (František Tkadlík, Nakl. ČSAV, 1960, str. 149, pozn. 321) uvádí zmínku o hlášení komisařů.
- ⁵ K tomuto Tkadlíkovu bratru se velmi pravděpodobně vztahuje zápis v Knize městských práv (Arch. hl. m. Prahy, sig. 548) z 11. května 1850 o propůjčení měšťanského práva v Praze hostinskému Kajetánu Tkadlíkovi, synu měšťana, bydlicímu na Starém městě v č. 353. Další záznam o propůjčení měšťanského práva jinému Tkadlíkovi či Kadlíkovi v městských knihách let 1820—1850 není.
- ⁶ R. Müller, Künstler der Neuzeit Böhmens, Mitteilungen des Vereins der Geschichte der Deutschen in Böhmen, 1876, str. 43.
- ⁷ Umělecká část pozůstalosti — obrazy, kresby, sochy — bývala při soudních odhadech ceněna velmi nízko, takže neměla velký vliv na výslednou odhadní sumu za movitost. Svědčí o tom např. pozůstalostní řízení po Václavu Prachnerovi (zpracování viz rukopis Sochařství 19. století v Čechách) nebo pozůstalostní spisy po Antonínu Mánesovi z roku 1843, kde například obrázek Piepenhagenův byl oceněn na 5 zl. a malby Mánesovy na 10 zl. až 40 zl.
- ⁸ V konceptu dekretu je uvedeno, že záznam je v knihách vídeňského magistrátu — Magistratsgrundbuch A fol. 11 a Belastungsbuch N 1, fol. 8.
- ⁹ Hypotéka na chirurgickou živnost Jos. Tanzingera je podle konceptu zaknihována v knihách vídeňského magistrátu — Magistrats-Gewerbebücher fol. 72 a Satzbuch fol. 168.
- ¹⁰ V konceptu dekretu jsou uvedeny knihy: lib. oblig. 4, fol. 127, 128, 129 lib. cont. 2, fol. 176 a lib. 3, fol. 60.
- ¹¹ Obligations-Buch IV, fol. 127, 128, 129, 130, město Chřibská, sv. IV. sig. Varnsdorf 127. Státní archiv Litoměřice, pracoviště Jablonec. V ostatních dvou v konceptu uváděných gruntovních knihách se jméno Fr. Tkadlíka (Kadlíka) na citovaných foliích nevyskytuje, jak mi laskavě sdělil vedoucí archivář dr. V. Lukáš.
- ¹² Dlužní úpis podepsali, jak vyplývá ze zápisu v citované knize obligací, František Xaver Knyx (Kux) v pověření za Františka „Kadlíka“ a F. Vogl, J. Zahn et Comp. ve Vídni č. 334, Landstrasse.
- ¹³ E. Petrová, l. c.
- ¹⁴ Petrová - Votoček, Tkadlíkovy práce pro Josefa Aloise Jüstela, Umění V, 2, str. 161 ad.
- ¹⁵ E. Petrová, František Tkadlík, str. 145, pozn. 247.
- ¹⁶ R. Müller, l. c., str. 200.
- ¹⁷ Tamtéž.
- ¹⁸ Článek znám z rukopisného opisu, nalezeného v pozůstalosti Rittersberg—H. Rittersbergová—J. Slavinská (Literární arch. Nár. musea, krabice 31K49). Byl podle připsu uveřejněn ve 108. čísle časopisu Wiener Theater-Zeitung. Upozornila jsem na něj již v recenzi práce E. Petrové (Umění 1961, č. 5).
- ¹⁹ R. Müller, l. c., str. 214 ad.

- ²⁰ F. J. P r o s c h k o: Wilhelm Kandler. Libussa, Jg. 18, 1859, str. 301.
- ²¹ Z. V o l a v k o v á - S k o ř e p o v á, Josef Navrátil. Rukopis monografie.
- ²² E. P e t r o v á (Fr. Tkadlík, str. 29) předpokládá, že Tkadlík ještě před římským pobytem realizoval na schodišti Srdínkova pražského domu nástěnnou malbu. Sv. Jan Křtitel z let 1816—1817 byl však spíše olejem na plátně.

НАСЛЕДСТВО ХУДОЖНИКА ФРАНТИШЕКА ТКАДЛИКА

На основе наследства выдающегося чешского художника первой половины 19 века Фр. Ткадлика автор пытается по новому отметить, главным образом, период пребывания художника в Риме. Он приходит к заключению, что Ткадлик по всей вероятности писал в Риме большие подвесные картины, которые однако не удалось открыть в процессе настоящего исследования.

